

Yıkılan Heykeller ve Hatırlama Politikası

Kolonyalizm, kuşkusuz, Batı demokrasilerinin en karanlık sayfalarından birini oluşturuyor. Bugüne kadar kolonyalizmin bıraktığı kötü mirası sorgulamak için sömürgeleştirilen halklar çok uğraştı. Kolonyal ülkelere tazminat davaları açıldı. Örneğin İngilizler tarafından işkence gören Kenyalılar Birleşik Krallığı'dan tazminat davası açtılar. EOKA üyelerinin işkence şikayetiyle açtıkları dava hala devam ediyor.

Batı'nın duyarlı entellektüelleri de zaman zaman bu konuya el attılar. Örneğin Jean Paul Sartre Fransız sömürgeciliğini yerden yere vurmuştu.

Fakat kolonyal geçmişi sorgulamak hiçbir zaman şimdiki kadar yoğun ve etkili olmadı.

Amerika'da George Floyd'un hunharca öldürülmesinden sonra harekete geçen insanlık vicdanı sadece günümüzde hüküm süren ırkçılığa karşı başkaldırıyor, geçmişte yaşananların da hesabını soruyor, özellikle de kolonyalizmin...

Batılı ülkelerin kentlerinde düne kadar yerli yerinde duran ve biraz da gururla kolonyal geçmişe tanıklık eden heykeller şimdi birbiri ardına yerlere seriliyor.

Afrika'da 10 Milyon kişiye katleden Belçika Kralı II. Leopold'un heykelleri ülkenin her yerinde saldırıya uğruyor. Antwerp kentinde aktivistlerin zarar verdiği bir Leopold heykeli halihazırda yetkililer tarafından kaldırıldı. Başka bir kentte restorasyona alınan II. Leopold'un heykelinin geri getirilmemesi ve oraya bir futbolcunun heykelinin dikilmesi için başlatılan imza kampanyası devam ediyor.

Bristol şehrinde köle tüccarı Edward Colston'un heykelinin, bir zamanlar gemisiyle köle taşıdığı nehrin sularına gömülmesi "tarihsel bir şiir" olarak adlandırıldı.

ABD'de ilk kölelerin ayak bastığı Virginia eyaletinde ise köle tüccarlarının heykelleri yerle bir ediliyor.

Üniversiteler de devreye giriyor
Bu arada, dünyanın çeşitli üniversitelerinde kolonyalizmin ve ırkçılığın izleri silinmektedir.

Belçika'nın Leuven Üniversitesi'nden II. Leopold'un büstü kaldırıldı. Benzer bir şeyi Mons Üniversitesi'nin de yapması bekleniyor.

Princeton Üniversitesi'nde ABD başkanlarından Woodrow Wilson'un adını taşıyan binanın adı değiştiriliyor. Rektör, yazdığı bir mektupta Wilson'un başkanlık döneminde (1913-1921) Güney Eyaletlerinde devam eden ırk ayrımcılığını desteklediğini, kendisi de Beyaz Saray'da ırk ayrımı uygulayarak Siyahları Beyazlardan ayırdığını, ayrıca Klux Klux Klan'a destek verdiğini belirterek, bundan böyle başkanın adının üniversite binalarından silineceğini belirtti.

Benzer bir uygulama Hamburg Üniversitesi'nden de geldi. Üniversitede bulunan Hermann Wissmann adlı kolonyalistin heykeli kaldırıldı. 1905 yılında ölen Wissmann, Almanya'nın Doğu Afrika'daki sömürgelelerinde valilik yapmış biriydi ve uyguladığı ırkçı vahşetle

tanınıyordu. İlk defa 1967 yılında Nijeryalı öğrencilerin yıkmaya çalıştığı ama o zaman polis tarafından korunmaya alınan broz heykel, şimdi yerinden edilirken ne polis, ne de başka birileri ses çıkarmadı. Hatta Hamburg Üniversitesi, bu eylemin altına gururla imza attı.

Oxford Üniversitesi'nde de kolonyalist Cecil Rhodes'in heykelinin kaldırılması için yoğun bir kampanya sürdürülmektedir. Öğrencilerin "Rhodes Düşmek Zorundadır" belgisi altında sürdürdüğü kampanya ülkenin her yerinde tartışılıyor.

Kıbrıs'ın kuzeyindeki ayıp

Kıbrıs maalesef kolonyal geçmişle ya hiç ya da çok az yüzleşti. Bu yüzden, ülkemizde post-kolonyal bilinç gelişmedi. Milliyetçi Kıbrıslı Rum elitler kendilerini sömürgeci İngilizlerden daha "batılı" saydıkları için, olaya sömürgeleştirilmiş bir halkın gözüyle bakamadılar. Asılan ve işkence gören EOKA üyelerini anmakla yetinmiyorlar.

Kıbrıs Türk toplumunun dosyası ise karanlık sayfalarla doludur. Kolonyalistlerle siyasi alandan askeri alana kadar işbirliği yapmaktan tutun da, EOKA üyelerine işkence yapan Yardımcı-Polisler kadar, geçmişimizde gurur duyamayacağımız bir sürü olay vardır.

Fakat kanımca, hepsinden önemlisi, yakın geçmişte Kıbrıslı Türklerin alınca kazınan o büyük ayıptır...

Sanırım on yıl kadar önceydi. O günlerde Yenidüzen gazetesinde yazdığım ve daha sonra **Kayıp Özne** adlı kitabıma aldığım **Haysiyet Diye Bir Şey Varmış, Haysiyet Diye Bir Şey Yokmuş!** başlıklı yazıda, o büyük ayıptan söz etmiştim. Bugün bu yazının büyükçe bir kısmını buraya almakla yetineceğim:

"Kuzey Kıbrıs'ta 1955-59 yıllarında EOKA tarafından öldürülen İngilizleri anmak için bir anıt dikileceğini okuduğumda, bunu şaka filan zannetmiştim. Meğer değilmiş. Artık Girne'de sömürgeci Büyük Britanya'nın Kıbrıs'ta öldürülen askerlerinin anısına dikilmiş bir anıt vardır. Artık Kuzey Kıbrıs'ta, başka şeyler yanında, sömürgecilik de kutsanıyor.

Özü gereği şiddet ve aşağılamayı beraberinde getiren sömürgeciliğin sömürge halklarına karşı uyguladığı aşağılama ve baskı, insanlık tarihinin en karanlık sayfalarını oluştururken, sömürgeciliği karşı verilen bağımsızlık mücadeleleri yakın tarihin en önemli özgürlük hareketleri sayılmaktadır.

Bugün evrensel bir bilim dalı haline gelmiş olan Post-kolonyal araştırmalar sömürgeciliğin toplumları her alanda, özellikle de kültür alanında nasıl etkilediğini masaya yatırıyor ve sömürgeciliğin ötekileştirdiği insan toplulukları üzerinde ne gibi çarpıtmalara yol açtığı araştırılıyor.

Bu araştırmaların en çok da Büyük Britanya gibi sö-

Niyazi KIZILYÜREK

SIYASET YAZILARI

niyazi@yeniduzen.com

mürgeci ülkelerde yapılması tesadüf değildir elbette. Sömürgeci Avrupa'nın demokratikleşebilmesi için kanla, dişiyle, sömürgeci geçmişle yüzleşmesi şarttır. "Tarihin Lanetlenmişleri" adlı eseriyle bu alanda çok açan Franz Fanon, Fransız sömürgeciliğinin Cezayir'de uyguladıklarını kinamak üzere yazdığı bir mektupta, Cezayirliilerin sömürgeci Fransa'ya karşı şiddet kullanmalarını "insan olmanın gereği" ilan etmişti. Fanon, "sömürgecilik insanı insanlığından uzaklaştırdığı için sömürgecilğe karşı şiddet kullanmak, insanın insan olduğunu hatırlaması için kaçınılmazdır" diyordu. Kıbrıs'ta sömürgecilğe karşı başkaldırı bir haysiyet meselesidir.

Ne var ki, Kıbrıs Türk toplumu bu evrensel deneyimden o kadar uzağında kaldı ki, Kıbrıslı Türklerin yaşadıkları topraklarda nesli tükenmeye yüz tutmuş sömürgeci artığı bir takım "uzaylı" adamlar sömürgecilğe övgü düzebiliyorlar. Kıbrıs Tür toplumunun yetkilileri bunu verebiliyorlar. Bir toplum olsa olsa bu kadar dünya-dışı olabilir!

Girne'deki Anıt'ın açılış törenine katılan ve 1955-59 yıllarında Kıbrıs'ta askerlik yaptıkları anlaşılan birçoğu İngiliz'in bir Kıbrıs Türk televizyon kanalının mikrofonuna söyledikleri insanın içini ürperten cinstendir: "Biz Kıbrıs'ta terörizme karşı barış ve düzeni savunmak için savaşıyorduk. Ayrıca, Kıbrıslı Rumlara karşı Kıbrıs Türklerin de haklarını savunuyorduk..."

Kıbrıs Rum toplumuna karşı geliştirdiği savunma refleksleriyle bir dönem sömürgeciliğin kucagina oturan bir toplumun üyeleri bugün o dönemi sorgulayacakları yerde, sömürgeciliği yad ediyorlar. Olacak şey değil!

Neden olmasın ki! Moderniteyi sömürgecilğe yaslanarak varlığını sürdürmek isteyen elitlerle karşılaşan Kıbrıs Türk toplumu, sömürgecilikten zaten şikayetçi olmamıştı. Sömürgeciliğin devamını talep eden "milliyetçi" elitlere dünyanın başka yerlerinde rastlamak oldukça zordur. O tür elitler vardı elbette ama onlara "milliyetçi" denmezdi. Onlar ya işbirlikçi ya da "köprübaşı" olarak adlandırılırdı.

Bu olgulara dokunmayan, bunları sorgulamaya açmayan bir toplumun gerçek anlamda özgürlük ve adalet kaygısı olabilir mi? Böyle bir kaygı gerçekten hiç oldu mu? Ve bugün içine yuvarlanılan sefil ortam, yaşanan ve sorgulanmayan bu tarihten bağımsız mı?

Etnik mutlakiyetçiliği temel alan, dünyaya sırtını dönen ve tarih yerine menkıbeler anlatan bir toplumun nerede duracağını kestirmek çok zor olmasa gerektir..."

Güney Kıbrıs'ta alkol satış yaşı 18'e yükseltildi

Yasaya uymayanlara 500 Euro para cezası verilecek; mahkemeye gidecek davalarda 3 bin Euro para, 6 ay hapis cezası veya her iki ceza birden uygulanabilecek

Güney Kıbrıs'ta alkol ve alkollü ürünlerin 18 yaşın altındaki kişilere satışı yasaklandı.

Güney Kıbrıs Meclisi, daha önce 17 yaş olan yaş sınırı 18'e yükseltmeyi öngören Yeşiller Milletvekili Charalambos Theopemptou ve Dayanışma Milletvekili Michalis Giorgallas tarafından sunulan yasa

tasarısını kabul etti.

Yasada yapılan yeni değişiklikte, alkol satışı ve tüketimi kısıtlandı ve küçüklere alkol satan işletmelere para cezası getirildi. Yasaya, muhalefet partilerinin çoğunluğu yanında iktidardaki DISI ve aşırı sağ ELAM milletvekillerinden 20'si de onay verdi ve toplam 53 evet oyu 2 ret

kullanıldı.

Yasaya uymayanlara 500 Euro ceza verilecek.

Mahkemede hüküm giyenler ise yasa dışı olarak alkol sattığı veya dağıttığı belirlenen kişiler altı ay hapis cezasına veya 3 bin Euro'ya ya da her iki ceza birden çarptırılabilir.

Uçak seferleriyle ülkeleri karantinasız olarak başlayan girişle...
...kadar süre...
...kadar...
...1 Temmuz...
...4 Temmuz...
...100 yolcu...
...Hava ve deniz...
...75 gün...
...pozitif vaka tespit...